

Karolina Bigo Šaron 2022 m. rugpjūčio 28 d.

Mano tėvų gyvenimo istorija

Margaretos ir Žan Bigo gyvenimo istoriją galima nusakyti keturiais žodžiais. Šie žodžiai spalvino jų jaunystę, švietė ir vedė juos per jų jau suaugusių gyvenimus iki pačių paskutinių dienų. Šie žodžiai yra šaknys, sodas, laisvė ir tikėjimas.

Mano mama Margareta Šuly gimė 1928 m. kovo 6 d. Vankuveryje, dideliame Kanados mieste vakarų pakrantėje, Britų Kolumbijos provincijoje, du kartus didesnėje nei Prancūzija. Naujojo Pasaulio mieste. Mano tėvas Žanas Bigo gimė 1931 m. gruodžio 20 d. Lemano priemiestyje Prancūzijoje – nei tai mieste, nei tai užmiestyje, kur visi gyveno kaip kaime. Senojo Pasaulio kaime.

Mano mamos šaknys buvo artimai susijusios su Europos istorijos perversmais. Jos tėvas išvyko iš Airijos XX a. pradžioje. Tuo metu daugelis airių tėvų pasirinkdavo išsiųsti savo vaikus į kitą pasaulio kraštą su viltimi, kad jie ras ten geresnį gyvenimą. Tai buvo bilietas į vieną pusę. Vienas iš mano senelio brolių išvyko į Australiją, kitas į Naująją Zelandiją, o jis pats į Kanadą. Jam buvo 17 metų, ir jis daugiau niekada nevaikščiojo ta žeme, ant kurios buvo gimęs.

Mano mamos mama buvo škotė. Jai buvo keturiolika, kai jos tėvai, bėgdami nuo skurdo, nusprendė persikelti į Kanadą. Mano mamos tėvai, abu be savo šaknų, susitiko ir susituokė Vankuveryje. Mano tėvo šaknys buvo iš Sarto. Jo visi protėviai gyveno mažame Prancūzijos kampelyje, kur gimė ir jis.

Mano mama ir jos brolis augo Kanados provincijoje kur milžiniški kalnai, triukšmingi vandens srautai ir ledynai sudaro laukinį milžinišką kvapą užimantį nuostabų peizažą. Ten visi kaimynai buvo atvykėliai. Visi buvo imigrantai, kuriuos siejo pastangos skonis, virtęs bendru tikslu sukurti naują valstybę, tuo pačiu metu instinktyviai susijusių su Europos šaknimis.

Mano tėvas buvo vienturtis sūnus, gimęs sode ir jo šaknys buvo įaugusios į Sarto žemę. Jo tėvai buvo sodininkai, auginę pupas, melionus, braškes... Kaip ir visų jo protėvių, mano tėvo vaikystė prabėjo sezoninio darbo ritmu ir priklausė nuo vienybės tarp kaimynų. Ritmu, pagal kurį draugai ir kaimynai žiemos vakarais susirinkdavo prie židinio, kur jie megzdavo, žaisdavo kortomis. Jo tėvo arklių žingsnių ritmu, kurių vardų jis niekada nepamiršo – Avinas, Koketė ir Anglis.

Ritmu amatininkų ir pardavėjų, kurių keliai kirsdavosi ir kurie šūkaudavo siūlydami savo paslaugas. Jie buvo paskutiniai mažųjų verslų atstovai – žirklių ir peilių galantintojai, stiklintojai, kaminių valytojai ir pieno vežėjai. Pieno vežėja buvo jo motina.

Nepaisant to, jo tėvai buvo labai progresyvūs palyginus su jų kaimynais: 1931 m jie nusipirko pirmą mašiną visoje kaimynystėje, kad galėtų lengviau pervežinėti daržoves ir pieną.

Mano mama mokėsi Vankuverio mokykloje, kuriai vadovavo vienuolės. Ten jai gimė aistra Moljero kalbai. Vėliau ji studijavo prancūzų ir anglų literatūrą – gilinosi į Senojo Pasaulio šaknis, ir tapo pranzūcų kalbos mokytoja.

Mano mama gimė labai religingoje šeimoje. Būdama dešimties, kartu su mama ir broliu, ji atsisakė protestantų religijos ir atsivertė į katalikybę. Jos tikėjimas buvo nepajudinamas visą gyvenimą.

Mano tėvas mėgo mokyklą ir buvo puikus mokinys. Dėka aistros geografijai, kurią sužadino pasaulio žemėlapiai dengę klasės sienas, jis jautėsi keliaująs, nors ir sėdėdamas suole. Jis svajojo būti kažkur kitur, atrasti pasaulį. Tačiau jo kelias, atrodė buvo nulemtas – jis turėjo sekti savo tėvų pėdomis, ir vieną dieną auginti vaisius ir daržoves savo jaunystės soduose. Tačiau taip tik atrodė, neįskaitant jo mokytojo gebėjimo įtikinti, kuris pastebėjęs jo potencialą, nuvyko pas jo tėvus ir juos įkalbėjo, kad jis būtų leidžiamas mokytis toliau, nors daugumo jo amžiaus vaikų mokslus baigė. Kai atėjo metas rinktis, jis tapo sodininkystės inžinierius ir dirbo žemės ūkyje, tačiau kitaip negu jo tėvai, augino ne vaisius ir daržoves, bet gėles. Jis studijavo Versalio Nacionalinėje Sodininkystės Mokykloje. Visą savo gyvenimą, mano tėvas garbino ir dėkojo savo mokytojui, kuriam jis buvo skolingas už viską.

Visą gyvenimą jis išlaikė savo kūne įtvirtintą tikėjimą.

Mano mama gimė kitoje pasaulio pusėje, kurios vienintelė “pažintis” su karu buvo per jaunus Kanadiečius vyrus, už ją vyresnius, kuriuos ji mokina, kurie kovojo už Prancūzijos laisvę ir kurie grįžę namo po karo, toliau tęsė studijas, nutrauktas karo. Jie iš naujo turėjo laisvę mokytis.

Mano tėvo istorija buvo kitokia. Jo vaikystė buvo pažymėta Europos karais. Pirmiausia, ji buvo paliesta liūdesio prarandant abu savo senelius Pirmojo pasaulinio karo pasekoje. Vėliau jo tėvas buvo išsiųstas į frontą per Antrąjį. O jis pats buvo karo pabėgėlis, kai 1944 m., po besikartojančių kruvinių bombardavimų, mieste buvo nuspręsta uždaryti visas mokyklas ir evakuoti vaikus į kaimą. Dėl šių išgyvenimų, mano tėvas dės viso gyvenimo pastangas dėl savęs ir dėl kitų kaip laisvę mylintis žmogus. Laisvę galvoti, laisvę tikėti, laisvę judėti, laisvę mokytis, laisvę daryti gyvenime pasirinkimus.

Būtent šiuo metu mano tėvų keliai susikirto. 1954-1955 m. mano tėvas laimėjo praktikos UCLA, Los Andželo Universitete Kalifornijoje konkursą, paskelbtą JAV Žemės Ūkio Valstybės Departamento, mokytis modernių gėlininkystės metodų. Visiškai per atsitiktinumą, beveik tuo pačiu metu, mano mama buvo prancūzų kalbos dėstytoja Berklio Universitete, taip pat Kalifornijoje.

Pasibaigus praktikai mano tėvas keliavo į Europą, o mano mama, norėdama atrasti savo šaknis, keliavo iš Kanados ketindama praleisti metus Europoje ir dirbti anglų kalbos mokytoja Berlitz kalbų mokykloje. Tuomet jie ir susitiko! Tai buvo meilė iš pirmo žvilgsnio tarp jauno mokslininko su šaknimis iš kaimo, kuris ryžtingai žiūrėjo į ateitį ir į pasaulį, ir jaunos intelektualės, puikiai išsilavinusios moters iš Naujojo Pasaulio. Tuo metu tokia kelionė truko penkias dienas garlaiviu. Šių penkių dienų pakako, kad jos sujungtų jų gyvenimus visiems laikams. Mano mama nebesugrįžo į Kanadą. Ji nusprendė pasilikti Prancūzijoje ir už metų laiko ištekėjo už mano tėvo.

Praleidę keletą metų Paryžiuje, kur mano broliai Kristofas ir Žanas-Filipas gimė, mano tėvai persikėlė pastoviai gyventi į Lemaną, 200 metrų atstumu nuo mano tėvo vaikystės namų. Jie vadino savo namus Kryžkele, vardu, kuris priminė jų susitikimą ir kuris primins daugybę gyvenimą turtinančių susitikimų, kuriuos jie planavo per visą gyvenimą kaip pora. Čia gimė mano sesuo Patricija ir aš.

1958 m. mano tėvas pradėjo sodininkystės verslą. Jis augino daugiausia rožes ir pardavinėjo floristams Lemane. Mano mama mokytojavo kurį laiką, bet galiausiai nuostojo.

1978 m. mano tėvas įkūrė gėlininkų grupę Vakarų Gėlės, kuri jungė visą Vakarų Prancūziją.

Spaudimas iš trečiųjų šalių bei pardavimo maržos žlugimas Prancūzijoje pastūmėjo mano brolių Žan-Filipą ir mano tėvą apsispręsti ir pabandyti auginti rožes Afrikoje, kad išsaugotų Istorinę Prancūzijos įmonę. Jie pasirinko Keniją, kuri dėl ekvatoriaus geografinės bei kalnų reljefo bei gausių vandens rezervų, tinka rožių auginimui. Kenijos klimatas Didžiojo Rifto slėnyje yra visus metus besitęsiantis Prancūzijos pavasaris. Gėlininkystės ūkis buvo įkurtas 2002 m. sausio 1 d. Šiandien tai klestintis verslas.

Mano tėvai prisiėmė daugybę įsipareigojimų.

Vietinių, regioninių ir nacionalinių profesinių įsipareigojimų turėjo tėvas. Jis buvo aktyvus Versalio Nacionalinėje Sodininkystės Mokykloje, kurioje studijavo. Paskutinius du metus jis dėjo pastangas išsaugoti Karaliaus Liudviko XIV daržą, kuris dėl politinių pasirinkimų buvo nebepriziūrimas pagal taisykles, ir buvo apleistas. Politinių įsipareigojimų. Mano tėvas buvo pirmasis Alon, mažo miestelio netoli mūsų šeimos namų, mero pavaduotojas. Savanorystės įsipareigojimų. 1963 m. mano tėvas įkūrė ir iki 1970 m. buvo prezidentu judėjimo Pora ir Šeima, kuris teikė patarimus šeimos vertybių ir jos išsaugojimo klausimais.

Mano mama daug metų priklausė draugijai, kuri padėjo artimiesiems, kurių šeimos nariai gulėjo Lemano ligoninėje. Kaip anglakalbė kanadietė, ji buvo dažnai iškviečiama pagelbėti anglakalbių pacientų artimiesiems. Taip, vieną vasarą, Anglikonų pastorius iš Haičurč, kuris lydėjo grupę piligrimų į Lurdą, laikė šv. Mišias mūsų sode. Savo tikėjimo vedina, ji lankė teologijos paskaitas ir dalyvavo piligriminėse kelionėse – be visų kitų - į Lurdą ir Fatimą.

Dėka mano tėvo įsitraukimo į Lemano krepšinio klubo Modern Sporting Club veiklą 1976-1983 m., kai jis buvo klubo prezidentu, gimė ir mano tėvų įsipareigojimas Lietuvai. 1980 m. rugsėjį, traukiant Europos taurės burtus Kaunas buvo įvardytas kaip Lemano krepšinio klubo varžovas. 1981 m. sausį mano tėvas atrado šią šalį, kurios pavadinimas buvo išbrauktas iš žemėlapių. Autobuse iš Vilniaus į Kauną, jis sutiko Stefaniją, kuri buvo jo vertėja. Likusios istorijos negalėčiau perpasakoti tiksliai, bet kai aš stabtelėdavau savo tėvų namuose, girdėdavau apie Stefaniją, Vaclovą, Sigutę, Dalią, Neilą, Birutę ir daugelį kitų. Mano tėvų pastangos Lietuvai buvo daromos laisvės vardan. Laisvės tikėti, laisvės mokytis, laisvės veikti, laisvės pasirinkti savo gyvenimą.

Nuo 1991 iki 1998 m. mano tėvai paskyrė daug dėmesio dviems temoms, kurios buvo labai artimos jų abiejų širdims: gamtai ir kultūrai. Mano tėvas tapo kelionių organizacijos Gamta ir Kultūra vice prezidentu, kuriai jiedu kartu sudarinėjo ir organizavo kultūrinės keliones: po didžiuosius Amerikos parkus, Libaną, Baltijos šalis ir ypač į Anglijos sodus. Į juos jie dažnai keliaudavo kartu su mažomis lankytojų grupėmis. Mano tėvų metodas buvo daugialypis: jie nedaug kalbėdavo apie botaniką, bet akcentavo estetinį, muzikinį, literatūrinį ir poetinį ryšį su tuo istoriniu laikotarpiu. Tuo tikslu mano mama, kuri buvo pedantė, praleido labai daug laiko studijuodama dokumentus Nacionalinėje Prancūzijos bibliotekoje Paryžiuje.

Mano tėvai buvo didys keliautojai. Jie pastoviai lankydavosi įvairiuose Prancūzijos, Anglijos, Airijos regionuose, kur mūsų šeima turėjo daug pusbrolių. Vyko į Kanadą, kur minia draugų ir pusbrolių visada su džiaugsmu juos sutikdavo. Tačiau jie taip pat tyrinėjo daug kitų tolimų šalių, išsimušdami iš eilinių turistų pramintų kelių. Mano tėvas nenustojo keliavęs net ir po to, kai mama mirė 2003 m. 139 iš 198 ! Tai tiek šalių mano tėvas aplankė iš 198 šalių šiuo metu užregistruotų visame pasaulyje. Niekas negąsdino mano tėvų, nei miegojimas ant grindų Jemene, nei plaukimas tris dienas kanoja per Papua, nei vilkėjimas čadros lankantis Irane, nei ėjimas saulės kaitroje apžiūrėti juodųjų faraonų piramidžių Sudane praėjusį lapkritį, nei sudarymas savo paties maršruto kelionei po Saudo Arabiją, kuri tik ką atsidarė turizmui šių metų vasarį.

Nuo 2000 iki 2003 m. mano mama kovojo su vėžiu, kuris galų gale ją nugalėjo. 2007 m. mano tėvas parašė savo pirmąją knygą „Vėjas iš Airijos“ – testamentą tikėjimui ir savo meilei žmonai. Dėka pirmos knygos jis paragavo rašymo skonį, ir to pasektoje buvo parašytos dar septynios knygos. 2009 m. – „Kasdienė Lietuva, Atgimimo portretai“. Po jos sekė: „Kada pabunda Papua“, „Į kur eina Kenija“, „Žmogiškasis požiūris į globalizaciją: Afrikos, Vidurinės Azijos ir Europos žmonių liudijimai“, „Našlaitės Prancūzijos gyvenimas: Politika socialinių tinklų amžiuje: „Britų Kolumbijos migrantai statybininkai“, ir jo paskutiniai – autobiografinė – „Arklys, pelė ir virusas“.

Būdamas 90-ties, mano tėvas išliko aktyvus. Penktadienį, balandžio 22 d. tuzinui savo draugų jis suorganizavo sodininkystės ekskursiją po sodus, kuriuos jau buvo perėmęs mano brolis Žan – Filipas, bei pietus, kurie sekė po jos. Sekmadienį, balandžio 24 d. jis perėjo pakalnučių laukus, kad įsitikintų, kad jų puokštės bus laiku paruoštos tradicinei gegužės 1 d.

Jam taip pat patikdavo medituoti savo mėlynai geltoname sode, kurį jis sukūrė visai prieš 2003 m., kai mano mamą pasigrobė vėžys. Jis vaikčiojo po ją, juo rūpinosi, kaip paskutinių mano mamos gyvenimo dienų liudininku.

Jis mus paliko pirmadienį, 2002 m. balandžio 25 d.

Jis grįžo prie savo vaikystės šaknų, atidavęs duoklę vaikystės arkliams Avinui, Koketei ir Angliai. Jis, kuris visą gyvenimą skubėjo imtis naujų iniciatyvų, pagelbėti, keliauti, - pasirinko nukeliauti į savo paskutinę poilsio vietą, lydimas dviejų arklių lėto žingsnio kanopų bildesio, kurie jį nunešė iš bažnyčios į kapines, kad susitiktų su Margareta, savo amžina meile.